

EUA-Cuba: no hi ha temps per a la lírica



Lanomenada crisi de les avionetes entre Cuba i els Estats Units sembla dibuixada mil·limètricament, de manera conjunta, pels assessors de Bill Clinton i Fidel Castro. El desenllaç d'aquesta tempesta desencadenada a l'estret de Florida —un got d'aigua exagerat durant uns dies pels mitjans de comunicació a la categoria d'immens i procel·lós oceà— ha afavorit els dirigents de tots dos països.

Fidel Castro té l'excusa perfecta per tancar novament el seu règim cap a noves i velles posicions ideològicament autàrquiques. Bill Clinton, per la seva banda, fa un pas més en la seva

Fidel Castro i Bill Clinton han sortit reforçats de la crisi. Consoliden posicions davant les respectives opinions públiques.

estratègia de buidar d'arguments la dreta republicana per assegurar-se una còmoda reelecció al novembre. L'enduriment de la posició de Washington, l'adopció de la llei Helms-Burton que reforça l'embargament contra Cuba, dona ales a l'estat de Florida, un dels estats clau per aconseguir la presidència en la cursa electoral. I no només per la poderosa influència de la minoria cubana exiliada a Miami sinó també perquè el contenciós històric amb l'Havana, gràcies precisament a l'existència omnipresent de l'exili cubà, marca políticament la vida de la gran majoria dels habitants d'aquest estat fronterer amb l'illa del Carib. Cuba és a Florida allò

Una llei bumerang?

336 vots contra 86. La Cambra de Representants nord-americana va aprovar, amb aquesta aclaparadora majoria, la llei Helms-Burton de reforçament de l'embargament a Cuba. Una de les peces que li faltava a Clinton per convèncer el centre-dreta republicà que, en el cas que no s'acabi de decidir pel septuagenari Bob Dole, ell també pot representar perfectament els seus interessos.

La denominada Llei de Cuba Lliure i Solidaritat Democràtica preveu imposar sancions als empresaris estrangers que inverteixin a Cuba, que consistirien a privar-los, a ells i als seus familiars, de visats d'entrada als Estats Units. La llei castiga especialment aquelles empreses estrangeres que comercien amb béns expropiats per la revolució.

L'octubre passat, el projecte Helms-Burton va ser aprovat pel Senat sense les previsions de sancions als inversors i països que inverteixen a Cuba. Al setembre, la Cambra de Representants havia fet passar la proposta per una majoria aclaparadora. Clinton, que havia amenaçat de vetar la llei quan li arribés a la taula del seu despatx, ha conservat l'opció a la nevera fins que ha trobat l'oportunitat perfecta per activar, la setmana passada, l'últim tràmit parlamentari al Senat i a la Cambra de Representants. Però ha hagut d'activar-la amb la seva versió més dura, per imposició de quasi tota la majoria republicana.

Fa més d'un any que el senador ultraconservador Jesse Helms, amb el suport del congressista Dan Burton, va presentar la llei. A partir de l'agost propiament, unes 5.000 persones que se senten perjudicades per les expropiacions cubanes podrien presentar demandes als tribunals nord-americans.

D'acord amb la llei, es podrien congelar els fons de Cuba per compensar "els damni-



Bill Clinton agreuja la situació a l'illa. La mesura és ben rebuda pel centre-dreta.

ficats pel règim comunista de Fidel Castro". També es prendran mesures econòmiques contra les empreses i els països que poguessin participar en el projecte de construcció d'una planta nuclear cubana i a Rússia si participa en l'estació de comunicacions de Lourdes.

Els projectes comercials entre Cuba i Europa —i especialment els d'Espanya en el sector turístic— es veuen clarament amenaçats. La Unió Europea pensa denunciar la llei nord-americana davant l'Organització Mundial del Comerç: els EUA —diu Brussel·les— no poden condicionar i restringir les relacions comercials i econòmiques de la Unió a través de legislacions unilaterals.

Castro comença a tenir raó, tot i els beneficis electorals de Clinton als estats de Florida i Nova Jersey: la iniciativa Helms-Burton generarà més problemes a Washington que no pas al seu règim. **E. S.**

Fidel Castro se sent infinitament més còmode enmig d'un panorama de confrontació amb els Estats Units que no pas entre la fluïdesa d'unes relacions que podrien fragmentar la cúpula dirigent. L'embargament comercial sagna dramàticament el poble cubà, però molt menys la direcció política i militar de la Revolució Cubana.

que el *big one* (el gran terratèmol) és a Califòrnia o que el conflicte racial a Washington DC.

Moment propici. L'adopció ara de la llei Helms-Burton, ajornada *sine die* des de feia mesos, s'ha de considerar en clau de política interior nord-americana, i en dona fe el mateix Castro. Segons l'antic cap de l'oficina que representa els interessos nord-americans a l'Havana, Wayne Smith, "Castro té molt clar que la llei ens crea més problemes a nosaltres que no pas a ell". Mentre tercers països, molts aliats de Washington, entre ells Espanya, protesten enèrgicament contra una mesura que consideren una flagrant violació de les lleis de comerç interna-

cional —castig que "curiosament" els Estats Units no apliquen a Xina— Fidel Castro reagrupa forces, desempolsega antigues consignes antiimperialistes i fa un tancament de files per propiciar un escenari polític on la tolerància amb l'oposició interna no té cabuda.

Curiós o no tan curiós, el mateix dia 24 de febrer, el dia de l'abatiment de les avionetes dels Hermanos al Rescate, diversos grups d'opositors moderats reunits en l'anomenat Concilio Cubano tenien previst celebrar una trobada a l'Havana. La detenció dies abans d'alguns opositors i la falta de permís governamental van fer que Concilio Cubano ajornés la reunió. Després de la crisi de les avionetes sembla absolutament



descartat que el govern cubà es replantegi la qüestió.

Fidel Castro se sent infinitament més còmode enmig d'un panorama de confrontació amb els Estats Units –la prova, en part, és la seva supervivència en el poder tot i el bloqueig i les dures condicions de vida de la població– que no pas entre la fluïdesa d'unes relacions que podrien fragmentar la cúpula dirigent. L'embargament comercial sagna dramàticament el poble cubà, però molt menys la direcció política i militar de la Revolució Cubana.

Hi ha hagut en aquesta crisi, a més a més, gran dosi de fariseisme polític. És cert que els Mig-29 cubans podrien haver obligat les avionetes a aterrar en territori cubà abans de destruir-los. Hi ha una normativa internacional per a aquests casos i les últimes advertències no han de venir mai de la torre de control del país que sent violat el seu espai aeri, com va ser el cas, sinó dels aparells militars enviats en missió intimidatòria. És cert el caràcter civil dels aparells anticastristes, però també les serioses advertències de les autoritats cubanes a Washington avisant-los que no tolerarien més vols d'avions opositors sobre l'Havana procedents de Miami.

Estudiants de l'Institut Militar de l'Havana branden una pancarta en suport del govern de Cuba. "Cuba ni tem, ni accepta amenaces": tancar files davant l'enemic.

El govern nord-americà havia ofert, feia mesos, diligències judicials contra el grup Hermanos al Rescate per les seves incursions en l'espai aeri cubà sense la llicència oportuna. Els havia advertit que comprometien seriosament la seva política exterior. Mentre el secretari d'Estat nord-americà, Warren Christopher, anunciava que havia arribat a la conclusió que l'atac es va fer en aigües internacionals, els guardacostes dels Estats Units demanaven permís a les autoritats de Cuba per penetrar en les seves aigües jurisdiccionals i fer les tasques de recerca del les restes dels aparells abatuts.

"Hermanos...", la pitjor part. Cuba va assegurar des del primer moment que tenia proves inequívocues: "des de mapes il·lustrats minut a minut de la detecció per radar i converses gravades, fins a objectes dels transgressors de la nostra sobirania en les aigües cubanes al nord de la capital, on van ser abatuts, el dia 24". L'abundància de proves aparentment conclouents fa pensar que Cuba estava preparada perfectament, abans de l'atac dels Mig-29, per qualsevol contingència propagandística.

El fet que el pilot dels Hermanos al Rescate, Juan Pablo Roque, presumpte espia cubà, tornés cap a l'Havana un dia abans de l'atac, contribueix a estendre la sospita que l'operació estava planificada. Va desencadenar Castro la crisi en el moment més propici fent del grup de Miami els seus ximplers útils? Era al corrent l'FBI del pla de vol anticastrista, com assegura Roque, i va deixar fer?

De moment, tot és molt enigmàtic. Allò que no és cap misteri és que qui "ha rebut de debò" són els Hermanos, amb tres dels seus millors pilots morts, dues avionetes menys, i l'amenaça ara en ferm de Washington d'actuar contra ells si tornen a sobrevalorar l'Havana.

Castro i Clinton, en canvi, surten reforçats davant les seves respectives opinions públiques. Els dos semblen compartir l'opinió que ara, de moment, no hi ha temps per a la lírica.

Eduard Sanjuan

Servei Català de Col·locació

Si necessita cobrir un lloc de treball a la seva empresa
té a la seva disposició els telèfons 902 22 11 11 i 902 22 10 44 (*)

(*) L'àmbit d'actuació del SCC legalment es cèntrica a Catalunya